

॥ २३ ॥ २४ ॥ सर्वैर्वर्णैर्ब्रह्मक्षत्रयोरभिभवे ब्राह्मणार्थक्षत्रेण मर्त्यमेवेत्याह ब्रह्मेत्यादिना ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ अतीति यज्ञाध्ययनतपोयुक्तानां अनशनाग्निप्रवेशकारिणामप्यपेक्षया ब्राह्मणार्थं भि
यमाण उत्कृष्टान् लोकानामोतीत्यर्थः ॥ २८ ॥ एवं युद्धधर्मेण ॥ २९ ॥ नोऽस्माकमस्तु ॥ ३० ॥ यथेति ततस्तथा ॥ ३१ ॥ भवतीति धर्माधर्मौ क्रमादधर्मो धर्मश्च भवतः कारणविशेषात् ॥ ३२ ॥ मैत्राः उत्तंक

यदा छिनत्ययोऽमानमग्निश्चापो भिगच्छति ॥ क्षत्रं च ब्राह्मणं द्वेष्टितदानश्र्यंतिते त्रयः ॥ २३ ॥ तस्माद्ब्रह्मणि शाम्यन्ति क्षत्रियाणां युधिष्ठिर ॥ समुदीर्णान्यजेया
निते जांसि च बलानि च ॥ २४ ॥ ब्रह्मवीर्ये मृदू भूते क्षत्रवीर्ये च दुर्बले ॥ दुष्टेषु सर्ववर्णेषु ब्राह्मणान्प्रतिसर्वशः ॥ २५ ॥ ये तत्र युद्धं कुर्वन्ति त्यक्त्वा जीवितमात्मनः ॥
ब्राह्मणान्परिरक्षन्तो धर्ममात्मानमेव च ॥ २६ ॥ मनस्विनो मन्युमंतः पुण्यश्लोका भवन्ति ते ॥ ब्राह्मणार्थं हि सर्वेषां शस्त्रग्रहणमिष्यते ॥ २७ ॥ अतिस्विष्टमधीतानां
लोकानतितपस्विनां ॥ अनाशकाभ्यो विशतां शूरायांति परांगतिं ॥ २८ ॥ ब्राह्मणस्त्रिषु वर्णेषु शस्त्रं गृह्णन्नुदुष्यति ॥ एवमेवात्मनस्यागान्नान्यधर्मं विदुर्जनाः ॥ २९ ॥
तेभ्यो नमश्च भद्रं च येशरीराणि जुह्वते ॥ ब्रह्मद्विषो नियच्छन्तस्तेषां नोऽस्तु सलोकता ॥ ३० ॥ ब्रह्मलोकजितः स्वर्ग्यान्वीरांस्तान्मनुरब्रवीत् ॥ यथाश्वमेधावभूथेऽस्मा
ताः पूता भवन्त्युत ॥ दुष्कृतस्य प्रणाशेन ततः शस्त्रहतारणे ॥ ३१ ॥ भवत्यधर्मो धर्मो हि धर्माधर्मावुभावपि ॥ कारणाद्देशकालस्य देशकालः सतादृशः ॥ ३२ ॥ मै
त्राः क्रूराणि कुर्वन्तो जयन्ति स्वर्गमुत्तमं ॥ धर्म्याः पापानि कुर्वाणा गच्छन्ति परमांगतिं ॥ ३३ ॥ ब्राह्मणस्त्रिषु कालेषु शस्त्रं गृह्णन्नुदुष्यति ॥ आत्मत्राणे वर्णदोषे दुर्दम्य
नियमेषु च ॥ ३४ ॥ युधिष्ठिर उवाच अभ्युत्थिते दस्युबले क्षत्रार्थे वर्णसंकरे ॥ संप्रमूढेषु क्षत्रेषु यद्यन्योभिभवेद्वली ॥ ३५ ॥ ब्राह्मणो यदि वा वैश्यः शूद्रो वा
राजसत्तम ॥ दस्युभ्योऽथ प्रजारक्षेद्दंडधर्मेण धारयन् ॥ ३६ ॥ कार्यं कुर्यान्न वा कुर्यात्संवार्यो वा भवेन्न वा ॥ तस्माच्छस्त्रं गृहीतव्यमन्यत्र क्षत्रबंधुतः ॥ ३७ ॥
भीष्म उवाच अपारे यो भवेत्पारमप्लवेयः प्लवो भवेत् ॥ शूद्रो वा यदि वाप्यन्यः सर्वथामानमर्हति ॥ ३८ ॥ यमाश्रित्य नराराजन्वर्तयेयुर्यथा सुखं ॥ अनाथाः
परिकाल्यन्तो दस्युभिः परिपीडिताः ॥ ३९ ॥ तमेव पूजयेयुस्ते प्रीत्या स्वमिव बांधवं ॥ अभीरभीक्ष्णं कौरव्यकर्ता सन्मानमर्हति ॥ ४० ॥

पराशरादयः क्रूराणि सर्पराक्षससत्रादीनि धर्म्याः धर्मादनपेताः क्षत्रियाः पापानि परराष्ट्रावमर्दादीनि अधर्मस्य धर्मत्वे उदाहरणद्वयमुक्तं इदमेव अहिंसाख्यधर्माश्रयेऽधर्मरूपमपि भवतीति ज्ञेयं ॥ ३१ ॥ वर्णदोषे
क्षत्रियादिषु तथैव गामिषु सत्तु ॥ ३४ ॥ दस्युदये सति क्षत्रार्थे प्रजापालननिमित्तं लोकेषु मूढेषु वर्णसंकरेऽन्योन्यं दाराहरणादौ प्रवृत्ते सति यदि अन्योऽक्षत्रियः बली दस्युन् अभीभवेत् प्रजाश्वदस्युभ्योरक्षेत्तर्हि
सराजा कार्यं कुर्यान्न वा आर्यः स्वामी च भवेन्न वा आद्ये अक्षत्रियोऽपि मान्यः स्यात् अंत्ये सर्वनाश इत्याह त्रिभिः अभ्युत्थित इति ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ आद्यमेव पक्षमुपादत्ते अपार इत्यादिना ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥